

РЕПУБЛИКА СРПСКА МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Ресор за ветеринарство

78000 БАЊА ЛУКА, Трг Републике Српке 1.; Тел: 387 (0) 51/ 338-388; 338-513; факс: 338-866 E-mail:

mps@mps.vladars.net

ПРОГРАМ

**КОНТРОЛЕ САЛМОНЕЛОЗЕ У ЈАТИМА КОКА НОСИЉА И ПРОИЗВОДЊЕ КОНЗУМНИХ
ЈАЈА ВРСТЕ *GALLUS GALLUS* У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
(01.јануар – 31.децембар 2012.године)**

Децембар 2011.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

Прописи који су основа за доношење овог документа и који прописују начин контролу салмонелозе у јатима кока носиља и производње конзумних јаја

1. УВОД

2. ЦИЉ И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

3. ПОПУЛАЦИЈА ЖИВОТИЊА УКЉУЧЕНА У ПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

4. ГЕОГРАФСКО ПОДРУЧЈЕ ПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

5. НАДЛЕЖНА ТИЈЕЛА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ УКЉУЧЕНЕ У ПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

6. ЛАБОРАТОРИЈЕ

7. УЗОРКОВАЊЕ

8. МЈЕРЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ У СЛУЧАЈУ СУМЊЕ И ПОТВРЂЕНОГ СЛУЧАЈА САЛМОНЕЛОЗЕ

9. ВАКЦИНАЦИЈА

10. ФИНАНСИРАЊЕ

11. ДОБРА ПРОИЗВОЂАЧКА ПРАКСА

12. ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Правилник за контролу салмонела и других одређених узрочника зооноза који се преносе храном (“Службени гласник БиХ, број: 46/10)

Правилник о програму тестирања за смањење присутности одређених серотипова салмонела код перади врсте *Gallus gallus* и ћурки (“Службени гласник БиХ”, број: 85/10)

1. УВОД

Програм за контролу салмонела је интерни контролни програм ради откривања и сузбијања салмонела, који дефинише начин властите контроле од стране Субјекта (произвиђач).

Програм контроле салмонела израђен је у складу са условима прописаним Правилником за контролу салмонела и других одређених узрочника зооноза који се преносе храном (“Службени гласник БиХ”, број: 46/10) и Правилником о програму тестирања за смањење присутности одређених серотипова салмонела код перади врсте *Gallus gallus* и ћурки (“Службени гласник БиХ”, број: 85/10).

У оквиру регистроване дјелатности, Субјект организује сљедеће видове производње, на припадајућим локацијама:

1. Одгој подмлатка кока носиља локацији –адреса
2. Експлоатација кока носиља и производња конзумних јаја локацији –адреса

2. ЦИЉ ПРОГРАМА

Смањити преваленцију *S. Enteritidis* и *S. Typhimurium* у јатима одраслих кока носиља врсте *Gallus gallus* у складу с чланом 4. Правилника за контролу салмонела и других одређених узрочника зооноза који се преносе храном („Службени гласник БиХ,” број: 46/10), на свим газдинствима која производе конзумна јаја.

Програми контроле салмонелозе у јатима одраслих кока носиља врсте *Gallus gallus* морају се континуирано проводити и морају обухватити период од најмање три узастопне године. Овај Програм је за период од 01.јануара до 31. децембра 2012. Године.

3. ПОПУЛАЦИЈА ЖИВОТИЊА УКЉУЧЕНА У ПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

Програм укључује сва јата, без обзира на категорију и регистрацију, чији су производи намијењени јавној потрошњи.

Јато означава сву перад истог здравственог статуса која се узгаја у истом објекту или у истом ограђеном простору и представља једну епидемиолошку јединицу, у случају перади у затвореним објектима укључују се све птице у истом ваздушном простору.

4. ГЕОГРАФСКО ПОДРУЧЈЕ ПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

Програми контроле салмонелозе у јатима кока носиља и производње конзумних јаја врсте *Gallus gallus* проводи се на територији цијеле Републике Српске.

5. НАДЛЕЖНА ТИЈЕЛА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ УКЉУЧЕНЕ У ПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

Надлежно тијело за израду Програма и његово спровођење је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске – ресор за ветеринарство.

Субјекти своје Програме контроле достављају Министарству које их одобрава и о њима води евиденцију и о чему обавјештава Канцеларију за ветеринарство.

Тијело надлежно за надзор и контролу провођења Програма су надлежни инспекцијски органи.

Узорковање и слање узорака, као и лијечење јата проводе овлаштене ветеринарске организације.

6. ЛАБОРАТОРИЈЕ

Анализа узорака на присуство свих серотипова салмонела значајних за јавно здравље могу се достављати у све лабораторије које испуњавају услове Одлуке о условима које морају испуњавати овлаштене ветеринарске дијагностичке лабораторије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број: 25/04, 16/05 И 43/09), а које су овлаштене од стране надлежних органа ентитета.

1. ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука
2. Ветеринарски завод “Теолаб” Дворови, Бијељина
3. Ветеринарски завод “Славен” Бања Лука
4. ЈУ “Ветеринарски завод тузланског кантона” Тузла
5. “Ветеринарски завод Зеница”, Зеница
6. ЈУ “Ветеринарски завод Бихаћ”, Бихаћ
7. “Ветеринарски завод Мостар”, Мостар
8. Ветеринарски факултет Универзитета у Сарајеву –Центар за перадарство И кунићарство – лабораторија за вирусне И бактеријске болести живине, Сарајево

За потребе властите контроле узорци се шаљу лично или путем курира у овлаштену ветеринарску дијагностичку лабораторију на дан сакупљања узорка. У лабораторији се узорци држе у фрижидеру до испитивања које мора да се обави у року 48 часова од пријема узорка.

Приликом достављања узорака у лабораторију, Субјект мора навести назив вакцине и произвођача, да ли је у питању жива или мртва вакцина, као и датум и начин вакцинације перади..

7. УЗОРКОВАЊЕ

У оквиру одгоја подмлатка кока носиља, Субјект узоркује:

1. једнодневне пилиће, и то:

- збирни узорак фецеса (мекпнијум) од најмање 300 једнодневних пилића из најмање 3 различите кутије или

- по 10 грама подложака са остацима фецеса из 25 различитих кутија пилића, а ако има транспортног угинућа пилића, узимају се сви угинули пилићи али не више од 20 јединки

2. јединке 2 седмице прије пропшења или пресељења у објекат за производњу, и то:

- збирне узорке фецеса, који се састоје од појединачних узорака свјежег фецеса, од којих сваки тежи најмање 1 грам или
- брисеве обуће и/или узорке прашине, који се састоје од 5 пари навлака за обућу или барем једног пара бриса обуће и допунски узорка прашине узетог с једним или неколико брисева.

Број мјеста на којима се узимају појединачни узорци фецеса за припрему збирног узорка фецеса је следећи:

Број перади који се држи у јату	Број узорака који се узимају у јату
250-349	200
350-449	220
450-799	250
800-999	260
1000 И више	300

Субјект ће обезбиједити да свака пошиљка испоручене хране за животиноје има резултате испитивања на салмонеле од стране произвођача хране.

У оквиру експлоатације кока носиља, Субјект обавља узорковање сваких 15 седмица, са почетком узорковања у старости носиља од 24±2 седмице, и то:

1. код јата која се држе у кавезима, 2 x 150 грама збирног фецеса са свих покретних трака или сакупљача фецеса на имању, пошто се пусти у погон систем за уклањање фецеса, а у кавезима код којих не постоје сакупљачи фецеса или покретне траке 2 x 150 грама мјешовитог свјежег фецеса са 60 различитих локација испод кавеза

2. на имањима гдје се перад држи на подном систему, 2 пара навлака за обућу, с тим да се између узимања узорака не мијења заштитна обућа.

8. МЈЕРЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ У СЛУЧАЈУ СУМЊЕ И ПОТВРЂЕНОГ СЛУЧАЈА САЛМОНЕЛОЗЕ

Имање или сумњива производна јединица стављају се у карантин када позитивни резултати властите контроле или други показатељи указују да постоји сумња на инфекцију салмонелом категорије 1, а коке и јаја могу се износити само у дијагностичке сврхе док се не обави службена контрола на имању.

У случају пријављивања сумње на инфекцију салмонелом ветеринарски инспектор врши службену контролу сумњивог јата и налаже:

- да се јаја која потичу са имања на којој се појавила сумња на инфекцију салмонелом не смију стављати у промет као конзумна јаја већ морају проћи термичку обраду;
- да јаја која потичу са имања на којој је потврђена зараза *S. enteritidis* или *S. Typhimurium* или јаја са имању које нису испитана на салмонелу морају проћи термичку обраду;
- да се коке носиље са имања које су испитане на *S. enteritidis* или *S. Typhimurium*, а резултати анализа су позитивни, морају лишити живота и нешкодљиво уклонити, а клање се мора провести у складу са посебним

прописима и тада је неопходно предузети све мјере да се смањи ризик од ширења заразе.

Уколико се лабораторијским испитивањем потврди *S. Enteritidis* и/или *S. Typhimurium*, јато се сматра зараженим и Субјект је обавезан по налогу надлежног ветеринарског инспектора спровести сљедеће мјере:

- Објект у коме је лабораторијски потврђено присуство салмонеле ставља се у карантин,
- Са газдинства или заражене производне јединице могу се износити коке носиље само у дијагностичке сврхе,
- Ради клања на основу ризика и након одобрења надлежног ветеринарског инспектора ради нешкодљивог уклањања лешева,
- Јаја могу да се износе са газдинства или заражене производне јединице ради прераде у објекте за прераду јаја само уколико ће бити третирана на начин који гарантује да ће салмонеле бити уништене и ради нешкодљивог уклањања ,
- Завраћа кориштења антимикробних средстава у сврху лијечења јата конзумних кока носиља заражених *S. Enteritidis* и/или *S. Typhimurium*,
- Завраћа стављања на тржиште свјежег меса перади поријеклом од позитивног јата,

Након уклањања перади и јаја са заражених газдинстава или заражених производних јединица потребно је:

- Одговарајуће чишћење, прање и дезинфекцију просторија, апарата и прибора на мјестима производње и складиштења хране за перад,
- Прање, чишћење и дезинфекцију возила одговарајућим дезинфекционим средствима,
- Дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију заражених објеката за узгој и држање перади, с тим да се по завршетку дезинфекције изврши контрола њеног бактериолошког ефекта у овлашћеним лабораторијама,
- Уклањање и санитарну обраду ђубра на прописани начин
- Завраћено је увођење нове перади у објект до добијања негативног резултата контроле ефекта дезинфекције,
- Приликом слања позитивних јата конзумних кока носиља на клање морају се предузети све мјере како би се ризик од могућег ширења болести свео на најмању могућу мјеру.

9. ВАКЦИНАЦИЈА

Кориштење вакцине против салмонеле није обавезно.

Уколико се користи жива вакцина против салмонеле, (навести која се вакцина користи) произвођач вакцине мора осигурати одговарајућу методу за бактериолошко разликовање дивљег од вакциналног соја салмонеле.

Поступак регистрације се проводи у складу са Законом о ветеринарским лијековима и ветеринарско – медицинским производима („Службени гласник РС“, број: 37/02 и 71/09)

10. ФИНАНСИРАЊЕ

Трошкове узорковања, слања и лабораторијског испитивања наведених у овом Програму сноси власник животиња.

11. ДОБРА ПРОИЗВОЂАЧКА ПРАКСА

Носиоци примарне производње и субјекти у пословању са храном и храном за животиње морају да обезбједе:

- биосигурносне мјере на газдинствима, у објектима и током транспорта,
- мјере за спречавање уношења узрочника болести,
- збрињавање биолошког отпада и
- поштовање добробити животиња.

Континуиране обуке ветеринара, произвођача и власника животиња врши се од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, Ветеринарске коморе Републике Српске, Заједнице живинара и удружења произвођача.

12. ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Субјект мора да чува записнике о узорковању и резултате испитивања три године, почевши од дана добијања резултата испитивања и редовно их достављати Министарству.

Уколико наступе измјене у обиму или облику производње, Субјект Програм са измјенама и допунама мора доставити Министарству на одобравање.

Уколико наступе измјене Правилника, Субјект је дужан Програм ускладити са истим и доставити Министарству на одобравање

Све лабораторије наведени у тачки 6. овога Програма дужне су:

- у најкраћем могућем року обавјестити Министарство и надлежну ветеринарску инспекцију о сваком позитивном налазу,
- о свим негативним налазима обавјештавати Министарство једном мјесечно,
- поштовати одредбе Правилника о начину обавијештавања о сумњи на заразну болест животиња, начину и поступку пријаве и одјавезаразне болести животиња („Службени гласник Републике Српске”, бр. 6/09);

Надлежна ветеринарска инспекција дужна је:

- у најкраћем могућем року обавјестити Министарство о предузетим и проведеним мјерама прописаним овим Програмом,
- достављати мјесечне збирне извјештаје о надзору проводјења овога Програма.

Министарство на основу достављених података израђује мјесечне извјештаје о појави и кретању заразних болести на подручју Републике Српске, као и годишње Извјештаје о начину праћења зооноза и узрочника зооноза у Републици Српској.

Број: 12.05.335-795/11

Датум: 20.12.2011.

Бања Лука